

ORGANIZAREA COLECȚIEI DE MEDALII ȘI PLACHETE ÎN CADRUL EXPOZIȚIEI DE BAZA A MUZEULUI DE ISTORIE AL R. S. ROMANIA

CONSTANTIN ILIESCU

Îndelungata istorie a medalisticii, ca și rolul, îndeosebi în domeniul propa-gandei politice și culturale, care s-a conferit medaliilor din antichitate și pînă în zilele noastre s-au aflat pînă nu de mult într-un raport invers proporțional cu atenția pe care cercetarea istorică a acordat-o acestei categorii de documente.

Istoricii contemporani sînt însă acum de acord în a recunoaște valoarea de document a medaliilor, fiind socotite printre izvoarele istorice din prima cate-gorie, căpătîndu-și în același timp un rol aparte în rîndul științelor speciale ale istoriei.

Nu intră în profilul lucrării de față preocuparea de a demonstra valoarea istorică a medaliilor, ci pornind de la celălalt aspect al importanței acestora ca obiecte de muzeu, care facilitează publicului larg cunoașterea nemijlocită a tre-cutului istoric al poporului nostru, ne vom referi la modul cum se va organiza în cadrul expoziției de bază a Muzeului Național colecția de medalii și plachete.

Se cuvine a face de la început mențiunea că în spațiul de circa 1400 m.p. de la etajul II al clădirii muzeului nostru, aripa dinspre str. 30 Decembrie, vor fi grupate într-un circuit continuu exponatele de medalistică, decorații, insigne, ceasuri de aur și numismatică.

În alcătuirea planului tematic privind piesele de medalistică s-au avut în vedere criteriile generale care au condus la organizarea întregului muzeu, dar s-au încercat unele modalități specifice în prezentarea muzeografică, determinați fiind atît de specificul conținutului, cît și al formei acestei categorii de obiecte-document.

Principala preocupare a fost de a găsi criteriile cele mai adecvate de gru-pare a medaliilor și plachetelor pentru reliefaarea diversității fenomenelor istorice și totodată a le încadra cronologic, pe cît posibil, după datele emisiunii acestora.

Pornind și de la faptul că primele medalii legate de istoria patriei noastre s-au referit la evenimente și fapte cu caracter politic, așa cum au fost cele bătute din porunca împăratului Traian după cucerirea Daciei, de domnitorul Mihai Viteazul în anul 1600 în urma unirii celor trei țări române, sau medaliile dedicate conducătorilor răscoalei din Transilvania din 1784, Horea, Cloșca și Crișan, primul capitol al expoziției l-am consacrat prezentării aspectelor politice și sociale pînă la formarea statului național român — 1859.

Muzeul nefiind în posesia vreunui exemplar emis în timpul Daciei romane, socotim ca cele mai vechi medalii care ni s-au păstrat doar pe cele din timpul lui Mihai Viteazul, Constantin Brîncoveanu și din 1784 dedicate lui Horea și Cloșca.

Cuprinzînd în acest capitol și alte aspecte politice și sociale din epoca feudală și prima jumătate a sec. al XIX-lea pînă la 1859, am inclus aici și medaliile jubiliare bătute în a doua jumătate a sec. al XIX-lea și în primele decenii ale sec. al XX-lea, dar care se referă la aceeași perioadă mai sus-amintită. În această ordine de idei menționăm medaliile comemorative închinatelor unor iluștri domnitori ca Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș ș.a. sau cele legate de mișcări social-politice ca revoluțiile de la 1821 și 1848.

Capitolul al doilea a fost consacrat ilustrării aspectelor politice, economice și social-culturale din istoria modernă a României, pornind de la 1859 și mergînd pînă la 1944.

În prima parte sînt cuprinse medaliile bătute cu prilejul înfăptuirii unor acte politice de cea mai mare însemnătate pentru istoria națională: Unirea Principatelor în 1859, cucerirea independenței naționale la 1877, desăvîrșirea statului național unitar în 1918.

Cred că nu este lipsit de interes a aminti printre acestea medalia Congresului de pace de la Paris din 1856, care a hotărît reorganizarea Principatelor, avînd pe avers efigiile celor șapte șefi ai statelor europene participante la congres, medaliile divanurilor ad-hoc din 1857 care au votat Unirea Principatelor, sau cele închinatelor actului de la 24 ianuarie 1859 și domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Ca și la capitolul precedent, alături de medaliile bătute în anii săvîrșirii evenimentelor s-au trecut și cele jubiliare emise ulterior.

Odată cu unirea Principatelor Române în 1859, cînd s-au pus bazele formării statului național român, creînd condițiile unei dezvoltări mai rapide a României pe toate planurile, inclusiv cel economic, a făcut posibil ca în această perioadă — cu prilejul organizării unor expoziții și tîrguri economice menite să stimuleze dezvoltarea industriei și agriculturii — să fie bătute și primele medalii care au consemnat, începînd din 1864, asemenea manifestări.

Pentru a da o imagine mai clară diferitelor aspecte cu caracter economic, medaliile au fost grupate într-o succesiune tematică și în același timp cronologică pentru întreaga perioadă cuprinsă între 1859—1944, începînd cu industria, agricultura, tîrguri, expoziții și concursuri cu profil economic, comerț, transporturi, finanțe, construcții economice și social-culturale.

Un subcapitol îl formează medaliile ce se referă la aspecte mai diverse ca: asociații profesionale, aniversări orașe, personalități politice, armată, relații externe.

În ultima parte a capitolului doi au fost grupate medaliile din domeniile învățămîntului, științei, artei și culturii, monumentelor de cult și cele cu caracter sportiv.

Ultimul capitol, al treilea, însumează medaliile emise în ultimii treizeci de ani de la eliberarea patriei de sub dominația fascistă în august 1944, prin victoria insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste și pînă în prezent, urmărind în mare aceeași structură a capitolului doi, din care motiv nu mai prezintă importanță enumerarea titlurilor deja menționate.

Aș mai adăuga la cele cîteva idei despre planul tematic faptul, elementar de altminteri pentru această categorie de obiecte, că majoritatea vor fi expuse în două exemplare, cu aversul și reversul.

În aceste condiții, împreună cu arhitectul proiectant vom căuta să găsim modalitățile pentru o prezentare cît mai apropiată de cerințele unei vizionări optime și a punerii cît mai în evidență a exemplarelor cu o mai mare valoare documentar-istorică.

Pentru a estompa în oarecare măsură monotonia datorată formei și mărimii asemănătoare a medaliilor, am preconizat intercalarea unor ștanțe originale de epocă, achiziționate de la Monetăria statului, ca și a unor machete din gips patinat, cu diametrul între 20—25 cm, replici ale celor mai valoroase medalii aflate în colecția muzeului.

În încheiere, să subliniem ideea principală care a stat la baza organizării într-un cadru autonom a colecției de medalii, și anume rememorarea și fixarea în conștiința vizitatorilor a unor importante evenimente și fapte din istoria poporului nostru, aducînd și pe această cale o modestă contribuție la importanta operă de instruire și educare patriotică.

Prin îmbinarea principiului cronologic al emisiunii medaliilor cu cel al grupării tematice, nădăjduim că expoziția va da și o imagine a istoriei medalisticii românești.

LA COLLECTION DE MÉDAILLES ET DE PLAQUETTES DE L'EXPOSITION PERMANENTE DU MUSÉE D'HISTOIRE DE LA R. S. ROUMANIE

L'exposition permanente du Musée National a inauguré au cours de l'année 1975 une originale présentation de ses riches collections de numismatique, argenterie, montres d'or, médailles et plaquettes, décorations, insignes.

La communication se propose de présenter d'une manière succincte les principales idées thématiques qui ont guidé les organisateurs dans la conception et la réalisation de cette exposition.

Etant donné le caractère commémoratif pareilles pièces se rapportant à des événements sociaux, politiques, culturels, à des institutions ou personnalités, les médailles et les plaquettes s'imposent par leur haute valeur instructive et éducatrice, grâce à leur fonction de faire fixer en mémoire les connaissances historiques.

Groupées thématiquement, suivant les principaux domaines de la culture matérielle et spirituelle, ainsi que selon leur ancienneté, les pièces mentionnées composent de cette manière un tableau historique détaillé des médailles roumaines.